

Ο σκηνοθέτης κ. Γ. Σαραντίδης καὶ τὰ «μαθήματα αὐτοσχεδιασμοῦ»

Παρασκευή 15.11.1940

Τι εἶπε σὲ συντάκτη τῶν «Παρασκηνίων»

Τὴν περσμένη Πέμπτη τ' ἀπόγεμα ὅπως εἶχε ἀναγγελεθῇ ἀρχίσαν τὰ «μαθήματα αὐτοσχεδιασμοῦ», τοῦ σκηνοθέτη τοῦ θεάτρου Ἀνδρεάδη κ. Γιάν. Σαραντίδη, στὸ θέατρο «Οὐφά».

Ζήτησα γὰρ δῶ λίγο πρὶν ἀπὸ τὴν ἐναρξή τοῦ πρώτου μαθήματος τὸν ἐξωχωρητὸ σκηνοθέτη τοῦ ἐλευθέρου καλλιτεχνικοῦ οργανισμοῦ, παρακαλώντας τον νὰ πῇ λίγα λόγια γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτῶν μαθημάτων.

Προθυμότητα ὁ κ. Σαραντίδης ἀπάντησε στὴν πρώτη ἐρώτησή μου καὶ εἶπε:

— Ὅπως καὶ οἱ ἴδιες οἱ λέξεις φανερώνουν «μαθήματα αὐτοσχεδιασμοῦ» σκοπὸς τους εἶναι νὰ κατορθώσουν νὰ συνθέσουν τὸν μαθητὴ καὶ αὐριανὸ ἡθοποιὸ πού τὰ παρακολουθεῖ νὰ μάθῃ νὰ αὐτοσχεδιάζῃ τὸν ρόλο πού πρόκειται

νὰ υποδυθῇ, νὰ ἔχῃ ἐλευθερίαν στὴς κινήσεις του.

Τὰ ὀνόματα «μαθήματα αὐτοσχεδιασμοῦ» μεταφράζοντας πιστὰ τὴ λέξη improvisation.

Στὸ Πορσίσι ὁ Κοπῶ καὶ ὁ Ντιλλέν κάνανε τέτοια μαθήματα. Μαθητὲς μάλιστα, τέτοιοι, τοῦ Κοπῶ ἦταν ἐκεῖνοι, πού σχηματίζανε τὸν θίασο τῶν 15. Καὶ ὁ ἀνηψιός του πού εἶχε παρακολουθήσει αὐτὰ τὰ μαθήματα ἴδρυσε στὸ Λονδίνο τὸ «London Theatre Studio».

Ὁ Ζάν Λουί Μπαρρώ, πάλι, μαθητὴς τοῦ Ντιλλέν, ὁ ἐξαιρετικὸς αὐτὸς ἡθοποιός, δείχνει μὲ τὸν τρόπο πού παίζει — ἔχει μιὰ θαυμαστὴ κίνηση σώματος — τὸ μέγεθος τῆς τέχνης αὐτοῦ.

Ὁ Κοπῶ, αὐτὰ τὰ μαθήματα, τὰ ἔκανε ἐπὶ τῇ θάσσει σημειώσεών του ἀπὸ τὰ Κινεμάτο-θέατρο καὶ ὁ

Ντιλλέν ἐπὶ τῇ θάσσει δικῶν του. Κι' ἐγὼ ἔχω τίς σημειώσεις μου ἀπὸ τὰ δικά μας ἤθη καὶ ἔθιμα στὸ θέατρο.

Ἐπίσης εἶναι κι' ἕνας δικός μας πειραματισμός.

Τὰ μαθήματα αὐτοσχεδιασμοῦ εἶναι ἀντίθετα μὲ τὴ διδασκαλία πού ἀπευθύνεται στὸν ἐγκέφαλο χωρὶς νὰ νάιναι ἀκόμα σὲ θέση ὁ νέος ἡθοποιὸς νὰ τὴν καταλάβῃ. Πάρτε παράδειγμα νέους ἡθοποιούς πού υποδύονται Ἡλέκτρα ἢ Ἀμλετ, θὰ ἴδῃτε ὅτι χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνουν γίνονται δουλικοὶ μιμητὲς ἄλλων ἡθοποιῶν πού ἔχουν δῇ σ' αὐτοὺς τοὺς ρόλους.

Ἄλλος ἕνας σκοπὸς αὐτῶν τῶν μαθημάτων εἶναι ἡ αὐξηση τῶν ἐκφραστικῶν μέσων πού διαθέτει ὁ ἡθοποιός. Δὲν πρέπει νὰ παίζῃ μὲ τὸ μέτρο τῆς ἀντιλήψεως, ἀλλὰ μὲ καθεστὸς (Συνέχεια στὴν ἑξῆς σελίδα)

Τὰ μαθήματα αὐτοσχεδιασμοῦ τοῦ σκηνοθέτη κ. Γιανν. Σαραντίδη

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Σὲ ἄλλη στήλη δημοσιεύουμε ξεχωριστὴ συνέντευξη μὲ τὸν σκηνοθέτη κ. Γιανν. Σαραντίδη σχετικὰ μὲ τὰ μαθήματα αὐτοσχεδιασμοῦ, πού θὰ κάμῃ. Ἐδῶ θὰ περιορισθούμε νὰ δώσουμε μιὰ περιγραφή τοῦ προκθεσίου (Πέμπτη βράδυ) μαθήματος στὸ θέατρο-κίνηματογράφο Κυβέλης - Οὐφά.

Μέχρι τῆς 7 μ. μ. εἶχανε γραφτὴ παραπάνω ἀπὸ 40 μαθητὲς, (πού ἀπ' αὐτοὺς μόνο οἱ 15-20 τελικὰ θὰ κρατηθοῦν), δηλώνοντας ὀνόματα καὶ ἐπαγγέλματα.

Ἡ πλειονότητα ἀντιπροσωπεύεται ἀπὸ νεαροὺς καὶ νεαρὰς εἰκοσι ὡς εικοσιδύο χρόνων. Πολὺ λίγοι οἱ μικρότεροι καὶ ἀκόμα λιγώτεροι οἱ μεγαλύτεροι. Ὅσο ἀφορᾷ γιὰ τὰ... φύλα, αὐτὰ κατὰ περίεργη σύμπτωση ἔχουνε ἰσοζυγία.

Ἀλλὰ λέμε παραπάνω «μαθήματα» ἐνῷ τὸ ὠσώτερο εἶναι ἡ λέξη «πρόβα», μιὰ καὶ ὁ κ. Σαραντίδης δὲ διδασκεῖ, μόνο περιορίστηκε νὰ υποδείξῃ στοὺς διαγωνισθέντες μαθητὲς μὲ πολὺ εὐγένεια τὰ τριτὰ τῆς υποκριτικῆς τους τέχνης καθὼς καὶ νὰ κάμῃ, πάντοτε μὲ λεπτότητα, παρατηρήσεις ὁσὸν ἀφορᾷ τὸν τρόπο πού μ' αὐτὸν ἀπαγγέλλανε οἱ μαθητὲς διάφορα ποιήματα τῆς πρωτοπόρας τους.

Δὲν λείψανε καὶ τ' ἀστεία. Ἐνας νεαρός καὶ ἀμπαθητικὸς κύριος ἀποκάλεσε... ἀγνωστὸ τὸν στιχουργὸ ἑνὸς ποιήματος, ἀπλούστατα, γιὰτὶ δὲν θυμότανε τ' ὄνομά του.

Μιὰ ἄλλη χαριτωμένη μαθήτρια, ἔπρεπε νὰ υποκριθῇ ὅτι μυρίζει, μὲ ἀπόλαυση ἕνα λουλούδι. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν τὰ κατάφερε πολὺ καλά ὁ κ. Σαραντίδης τῆς ἔκανε τὴ σχετικὴ παρατήρηση.

Μὰ ἴσως... ὁσόντι... Ἐπίσης μιὰ ἄλλη μαθήτρια ἔπρεπε νὰ ἐκπλῶσθαι συναισθηματῶς γιὰ τὴν τοίμπισ, ἔπρεπε φυσικὰ, μιὰ μέλισσα. Σαν πρωτόπειρη δὲ πού ἴστανε, θέσσει, δὲν πέτυχε ὅσο ἔπρεπε τὸ ρολόκιον αὐτόν. Ὁ κ. Σαραντίδης ἔκανε τὴν παρατήρησιν. Ἡ μαθήτριά τουα ὅμως ψεύθηκε.

Μὰ δὲ μὲ τοίμπισ! Μόνο κάθισε στὸ μπράτσο μου...

Παράλληλα ὅμως μὲ τὰ εὐτράπελα αὐτὰ ἐπεισόδια, εἶχαμε τὴν εὐκαιρίαν νὰ παρατηρήσουμε ὅτι οἱ νέοι μαθητὲς τοῦ σκηνοθέτη τοῦ «Ἐλευθέρου Καλλιτεχνικοῦ Ὄργανισμοῦ», ἔχουνε λίγο-πολύ, ὅλοι τους ἕνα σχετικὸ ταλέντο, πού μὲ τῆς σοφῆς συμβουλῆς τοῦ κ. Σαραντίδη καὶ τῆς διαλέξεως του θὰ γίνουν, ἴσως, μιὰ ἐλίπδα τῆς αἰρίας στὸ ἑλληνικὸ θέατρο.

Γιὰτὶ ὅλοι τους σχεδὸν σκοπεύουν νὰ παίζουσι στὴ σκηνή, ἐκτὸς ἀπὸ μερικοὺς πού, ἴσως, καὶ νὰ εἰπῶνε χωρὶς νὰ τὸ παραδέχεται ἡ καρδιά τους, ἴσως ἐπειδὴ... ντρεπόνταν, ὅτι... «μπε, ὅχι, ἄρθρομ ἔτοι» καὶ νὰ παρακολουθήσουμε... σὰ διάλεξη, νὰ ποῦμε...».

Ὅπως καὶ νὰ κῆν πάντως τὸ πρῶμα, τὸ γεγονός εἶναι ὅτι ἡ προσπάθεια αὐτὴ τιμὰ πάρα πολὺ τὸν ἐξωχωρητὸ μας σκηνοθέτη καὶ πιστεύουμε στὴ δυνάμει του, ὥστε ἡ νεοσύστατη σχολή του νὰ προσφέρῃ μιὰ μέρα πολλὰ στὸ ἑλληνικὸ θέατρο.

N. B-ς.

Ἡ σημερινὴ «πρώτη» τοῦ θεάτρου Ἀνδρεάδη 1940

Ἀπόψε τὸ δρόμν δ' Ἐλευθέρου Καλλιτεχνικὸς Ὄργανισμός τῆς κ. Κατερίνας Ἀνδρεάδης θὰ παρουσιάσῃ ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου τῆς πλατείας Κυριακοῦ τὴν κωμῆδιαν τοῦ ἐκλεκτοῦ συγγραφέως Τζαίμς Μπαρρυ «Αὐτὰ πού ἔβρε καθε γυναίκα» κατὰ μετάφρασιν τῆς κ. Μαρίας Κάμμα, σκηνοθεσίαν τοῦ κ. Γιαννοῦλη Σαραντίδη καὶ σκηνογραφίας τοῦ κ. Γιώργου Βακαλό. Ἡ ἀποψινὴ «πρώτη» τοῦ θεάτρου Ἀνδρεάδης παρομοιάζει ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον.

ΑΝΔΡΕΑΔΗ

Ἐλευθέρου Καλλιτεχνικοῦ
Ὄργανισμός

ΣΗΜΕΡΟΝ 10 μ.μ.

ΠΡΩΤΗ

τῆς κοσμικῆς κωμωδίας
τοῦ πνευματώδους
Ἀγγλοῦ συγγραφέως
ΣΩΜΕΡΣΕΤ ΜΩΜ

ΚΑΡΟΛΙΝΑ

Μεταφραστής: Στ. Σπηλιωτόπουλος

Σκηνοθέτης: Γ. Σαραντίδης

Σκηνογράφος: Γ. Βακαλό.

Τρίτη-Πέμπτη - Σάββατον

ΛΑ'Ι-ΚΑΙ «Καθημερινή»

1940 ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΑΙ

Τὰ εἰσιτήριά σας:
1) Θεάτρον Ἀνδρεάδης,
τηλ. 82-134.
2) Κιν. φος «Γλάνθρον»,
τηλ. 24-305.

Ὁμιλεῖ ὁ κ. Σαραντίδης

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ 1η σελίδα)

ἵνα τοῦ σώματός του. Πρέπει νὰ συνηθίσῃ στὴν συνεργασία, πρέπει ἀκόμα νὰ μὴν γκριματσέρνῃ, καὶ νὰ γυμνάξῃ τὴν παρατηρικότητά του. Τὸ θέατρο φτῶχειν ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πού ἔχουμε παραδεχθῇ τὸν ἡθοποιὸν μὲ τὸ τσιγάρο στὸ στόμα καὶ τὰ χέρια στὴ τσέπη.

— Πόσο θὰ διαρκοῦν αὐτὰ τὰ μαθήματα;

— Ἡ πρώτη περίοδος θὰ διαρκέσῃ 2—2 ½ μῆνες. Σ' αὐτὸ τὸ διάστημα θὰ μπορέσω νὰ διαλέξω ἀπ' ὅσους ἔχουν γραφῇ καὶ θέλουν νὰ παρακολουθοῦν τὰ μαθήματα, (γιατὶ ξέρετε ὅτι ὁ καθένας ἔχει δικαίωμα νὰ λαμβάνῃ μέρος σ' αὐτὰ) τοὺς 15—20 πού μ' αὐτοὺς θὰ δουλέψω καὶ τὴ χειμερινήν περίοδον. Δὲν λέω μεγάλα λόγια, ὑποσχέσεις γιὰ τέλειους ἡθοποιούς. Πίστωση χρόνου γυρεύω.

— Πῶς θὰ γίνονται αὐτὰ τὰ μαθήματα;

— Μὲ τὸν ἀπλούστερον τρόπο. Παραδείγματός χάριν στὸ πρῶτο μου σημερινὸ μάθημα, θὰ δώσω σὰν θέμα τὸ ἐξῆς: Ὑποθέτομε ὅτι εἴμαστε σ' ἕνα κήπο. Ἐνῶς ἄνθρωπος κόβει ἕνα λουλούδι. Ὁ τρόπος πού τὸ μυρίζει μπορεῖ νὰ γίνῃ μὲ χίλιες μεθόδους.

Ἐπειτα ὅτι πρῶτεν ἕνα φρούτο. Τί γκριμάτσα θὰ κάνῃ ἂν εἶναι πικρὸ ἢ γλυκὸ. Ἡ ἀκόμα, τί νοιώθει στὸ πέρασμα μιᾶς ωραίας κυρίας, ἢ στὸ παρακολουθεῖν τοῦ πετάγματος μιᾶς μέλισσας. Καὶ ἂν τὸν τοιμπίσῃ, ὁ πόνος πού θὰ νοιώσῃ νὰ ἐκφραστῇ στὴν φυσιογνωμίᾳ του, ἢ στὸ σῶμα του μὲ μιὰ κίνησιν.

Αὐτὰ εἶναι τὰ προχειρότερα θέματα. Μετὰ θὰ τοὺς ἀφίνω μόνους τοὺς νὰ διαλέγουν ὅ,τι τοὺς ἀρέσει, νὰ συζητοῦν ἐλευθερὰ, ὥστε ἐκεῖ ἀπάνω νὰ ἐρίσκωμε λάθῃ κινήσεως, ἀρθρώσεως.

Γιατὶ μετὰ ἔχω σκοπὸ νὰ δώσω καὶ μερικά μαθήματα ὁρθοφωνίας. Ὅση σημασία ἔχει στὸ θέατρο ἡ κίνησις ἄλλο τόσο ἔχει καὶ ἡ ὁρθὴ ἀρθρωσις.

Τὰ μαθήματα αὐτὰ τῆς μιμικῆς θὰ βοηθήσουν ἀφάνταστα τὸν πλουτισμὸ τῆς ἑκφράσεως. Σκέπτομαι μάλιστα νὰ μεταχειρισθῶ καὶ μάσκες ἀργότερα. Ἡ μάσκα διώγει τὸν συμβατισμὸ. Ἐχω πα-

ρατηρήσει, κι' ἕνα πρόχειρο παράδειγμα εἶναι οἱ ἀπόκριες, ὅταν εἴμαστε μασκαρεμένοι, φοροῦμε μάσκα, ἔχουμε μεγαλύτερη ἐλευθερίαν. Λέμε καὶ κινιόμαστε ὅπως θέλουμε. Τὸ ἴδιο καὶ στὸ θέατρο.

Ἡ μάσκα δίνει μιὰ μεγάλη ἀξιοπρέπεια στὸ πρόσωπον, πού δὲν μπορεῖ νὰ μορφώσῃ κι' ἔτσι ἀναγκάζει τὸ σῶμα νὰ κάνῃ κινήσεις ωραίας.

— Ποιὲς ἄλλες εἶναι οἱ προοπτικές σας;

— Θὰ ἤθελα μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου νὰ καλέσω ζωγράφους, σκηνογράφους, συγγραφεῖς νὰ συνεργασθῶ, ὥστε αὐτὰ τὰ μαθήματα νὰ κατορθώσουν νὰ δημιουργήσουν τὴν ἐλευθερίαν στὸ θέατρο.

Ἔτσι καὶ οἱ συγγραφεῖς ἅμα ἔχουνε ζωντανούς ἄνθρώπους πάνω στὴ σκηνή θὰ παύσουν νὰ κάνουν φιλολογία. Καὶ τὸ θέατρο παρὰ πᾶν ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ποίησις, ἀπὸ ἐλευθερίαν καὶ ὅπο ἀτμόσφαιρα ἀπλῆ, παιδική. Ἐχουμε τέλεια ξεφύγει ἀπὸ τὰ παιδικὰ μας χρένια. Ἐγώ, ὅσοι στρέφει τὴν φαντασίαν μας. Κι' ὁμῶς, ἂν θέλουμε νὰ δημιουργήσουμε καινούργια πράγματα, ἐκεῖ πρέπει νὰ ζαναγουρίσουμε. Στοιὲς κόσμους τῆς φαντασίας. Σκεφθῆτε τὰ παιδιά. Ὀλόκαυρες ὕρες υἱόσα στὴν κάμαρή τους δημιουργοῦν χιλιάδες - μυριάδες ωραία πράγματα μὲ τὴν φαντασίαν τους.

— Κάθε πότε θὰ γίνονται αὐτὰ τὰ μαθήματα;

— Τρεῖς φορές τὴν ἑβδομάδα. Τρίτη, Πέμπτη καὶ Σάββατον 5—7. Διάλεξα αὐτὲς τὲς μέρες γιατί εἶμαι ἐλεύθερος καὶ γιατί προτιμῶ οἱ μαθητὲς μου νὰ παρακολουθοῦν μαθήματα θεατρικὰ γιὰ πρώτη φορὰ. Εἶναι πολὺ δύσκολον, νὰ διορθώσῃς, ἄνθρωπος πού παίζουσι στὸ θέατρο, καὶ πού εἶναι πεισμένοι ὅτι ὅ,τι κάνουν εἶναι καλόν. Ἄν πάλι ἐρχόντουσαν καλοὶ φτασμένοι ἡθοποιοί, ὑπῆρχε φόβος νὰ μὴν μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀπὸλυτη συνεργασία μὲ τοὺς ἀπλοὺς μαθητὲς. Κι' αὐτὲς μ' ἐνδιαφέρουν περισσότερο.

Ὁραίοι δραματισμοὶ τοῦ κ. Κιάν. Σαραντίδῃ Νειῶτα καὶ ἐλευθερίαν στὸ θέατρο. Θὰ τοῦ ἐυχρησθῶμε γρήγορα καλὴ πραγματικότητα.

Ο ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ